

Молодий вчений

ISSN (Print): 2304-5809
ISSN (Online): 2313-2167

5 (117)
2023

ISSN (Print): 2304–5809
ISSN (Online): 2313–2167

Науковий журнал
«МОЛОДИЙ ВЧЕНИЙ»

№ 5 (117) травень 2023 р.

Редакційна колегія журналу

Сільськогосподарські науки

Базалій В.В. – д-р с.-г. наук
Балашова Г.С. – д-р с.-г. наук
Бондар О.Б. – канд. с.-г. наук
Клименко М.О. – д-р с.-г. наук
Коковіхін С.В. – д-р с.-г. наук
Лавриненко Ю.О. – д-р с.-г. наук
Писаренко П.В. – д-р с.-г. наук

Історичні науки

Змерзлий Б.В. – д-р іст. наук

Юридичні науки

Бернацька Н.І. – д-р. юрид. наук
Стратонов В.М. – д-р юрид. наук

Політичні науки

Наумкіна С.М. – д-р політ. наук
Яковлев Д.В. – д-р політ. наук

Педагогічні науки

Козяр М.М. – д-р пед. наук
Рідей Н.М. – д-р пед. наук
Федяева В.А. – д-р пед. наук
Шерман М.І. – д-р пед. наук
Шипота Г.Є. – канд. пед. наук

Психологічні науки

Шаванов С.В. – канд. псих. наук

Філологічні науки

Шепель Ю.О. – д-р філол. наук

Філософські науки

Лебедева Н.А. – д-р філос.
в галузі культурології

Технічні науки

Гриценко Д.С. – канд. техн. наук
Горобей М.С. – канд. техн. наук
Дідур В.А. – д-р техн. наук
Почужевський О.Д. – канд. техн. наук
Шайко-Шайковський О.Г. – д-р техн. наук

Економічні науки

Іртищева І.О. – д-р екон. наук
Козловський С.В. – д-р екон. наук
Шапошников К.С. – д-р екон. наук

Медичні науки

Нетюхайло Л.Г. – д-р мед. наук
Пекліна Г.П. – д-р мед. наук

Ветеринарні науки

Морозенко Д.В. – д-р вет. наук

Мистецтвознавство

Романенкова Ю.В. – д-р мистецт.

Соціологічні науки

Шапошникова І.В. – д-р соц. наук

Хімічні науки

Козьма А.А. – канд. хім. наук

Військові науки

Можаровський В.М. – д-р військ. наук

Міжнародна наукова рада

Adam Wrobel – Doktor, Associate Professor (Poland)
Arkadiusz Adamczyk – Professor, Dr hab. in Humanities (Poland)
Giorgi Kvinikadze – PhD in Geography, Associate Professor (Georgia)
Inessa Sytnik – Professor, dr hab. in Economics (Poland)
Janusz Wielki – Professor, dr hab. in Economics, Engineer (Poland)
Javad Khamisabadi – Professor, PhD in Industrial management (Iran)
Michal Sojka – Doctor in Engineer (Poland)
Stanislaw Kunikowski – Associate Professor, Dr hab. (Poland)
Wioletta Wojciechowska – Doctor of Medical Sciences (Poland)

Журнал включено до міжнародних каталогів наукових видань і наукометричних баз:
НБУ ім. В.І. Вернадського, Google Scholar, CrossRef, Index Copernicus.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого ЗМІ серія КВ № 18987-7777Р,
видане Державною реєстраційною службою України 05.06.2012 року.

На обкладинці журналу зображено Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича – один із найстаріших, а також найкрасивіших університетів України, і єдиний у країні, що входить до списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Ошатна архітектурна споруда університету, створена у другій половині ХХ століття, є символом толерантності Буковини та її жителів. Цей осередок освіти і духовності краю створили кілька поколінь зодчих, які майстерно втілили архітектурні смаки свого часу. Еклектика з поєднанням візантійського та романського стилів робить комплекс споруд визначним не тільки для Чернівців, а й для всієї країни.

ЗМІСТ**ІСТОРИЧНІ НАУКИ****Бибік К.П.**

Роль Богдана Хмельницького у побудові української державності в XVII столітті.....1

Довгалець О.М.

Чисельність, соціальна база та регіональна розгалуженість загальноросійських партій в Наддніпрянській Україні.....7

Сморжевська О.О., Сусленко К.С.

Образи радянських людей (представників тилу) у плакатній продукції СРСР часів німецько-радянської війни12

КУЛЬТУРОЛОГІЯ**Водяхін Є.В.**

Українська театральна культура кінця XIX – початку XX ст. у контексті соціокультурних та ідеологічних трансформацій.....19

Горова В.О.

Організаційно-правові засади музично-дозвілєвої діяльності України.....24

Климова К.І., Дорошенко К.В.

Традиційне документознавство в Україні: актуальні вектори досліджень.....29

Рослова М.О.

Трансформації магічної свідомості в історії західноєвропейських культур.....36

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО**Драч Т.А.**

Творчий доробок українського хореографа танцю-модерн Оксани Лань.....43

СОЦІОЛОГІЧНІ НАУКИ**Ковальчук І.В.**

Особливості соціального супроводу людей похилого віку в умовах війни.....46

ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ**Богатенкова О.Є., Жирун В.В.,****Попіль Д.О., Шпачинський І.А.**

Вплив музики на розвиток логіко-математичного інтелекту у сучасної молоді.....51

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ**Воронова М.Ю.**

Новий погляд на візуальний портрет стародавнього світу: особистість, пам'ять, безсмертя.....57

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ**Литвинова А.В., Єгорова В.М.**

Вплив індивідуально-особистісних особливостей особистості на вибір майбутньої професії лікаря-психолога.....64

Мельничук М.М., Рева М.М.

Психологічні особливості формування адиктивної поведінки підліткової та юнацької молоді.....70

Тарасова В.В.

Методика дослідження особливостей поведінки у стресових ситуаціях підлітків з ненадійним типом прив'язаності.....73

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ НАУКИ**Калинка А.К.**

Оптимізація ефективності використання поживних речовин кормів телицями різними генотипами нової популяції м'ясного комолого симентау худоби в умовах передгірської зони Карпатського регіону України.....79

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ**Дубовик С.Г., Мороз А.В.**

Організаційно-методичні основи вивчення розділу «Синтаксис» у початковій школі.....84

Іщенко М.П., Кльопа Ю.С.

Використання інтерактивних засобів навчання на заняттях з англійської мови у вищих морських закладах.....89

Лях Т.О., Бхавмік Джугантор

Суфіксальний спосіб творення українських медичних термінів: досвід вивчення іноземними студентами.....93

Шиманська В.В.

Ефективні методи формування лексичної компетентності в професійно орієнтованому усному англомовному спілкуванні майбутніх екологів.....97

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ**Комарницький Є.П.**

Філософія «страченого життя» Архіпа Тесленка у романі «Чорне яблуко» Степана Процюка.....103

Перепелиця К.Ю.

Формування професійно орієнтованої комунікативної підготовки на основі когнітивно-систематизуючого розвитку знань студентів з іноземної мови.....107

ЮРИДИЧНІ НАУКИ**Власенко А.С.**

Юридична відповідальність за порушення лісового законодавства.....112

Сапарова А.О., Пастушенко А.О.

Правозастосування в системі органів нотаріату.....116

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

Блащук-Дев'яткіна Н.З., Казакова О.О. Державні програми фінансування житла в Україні.....	123	Панченко Н.В., Балацька В.А., Татьяніна С.М. Інновації у банківській діяльності в умовах воєнного стану.....	160
Ватаманюк-Зелінська У.З., Нурієва В.Р. Фінансове забезпечення видатків на освіту в Україні.....	127	Саприкін Д.В., Бохан А.В. Особливості санкційної політики держав та стратегії держав в умовах глобалізації.....	164
Гаврилюк В.Ю. Теоретичні засади та ключові принципи визначення сутності податкового контролю.....	132	Ситник Н.С., Михайлюк М.В. Загрози та ризики фінансової безпеки страхового ринку України в умовах війни.....	169
Горелик Д.С., Конельська О.О., Гаврилюк В.Ю. Податковий потенціал об'єднаних територіальних громад.....	138	Скорик М.О., Брухаль В.Р., Горелик Д.С. Фінансове забезпечення об'єднаних територіальних громад: проблеми та шляхи їх вирішення.....	174
Західна О.Р., Дарчук П.О. Стан фінансування дошкільної освіти в Україні в умовах війни.....	143	Скорик М.О., Чемерис Т.Р. Аналіз впливу повномасштабної війни на державний бюджет України.....	179
Корбутяк А.Г., Привалов А.О. Управління прибутком підприємства в сучасних умовах господарювання.....	149	Татарин Н.Б., Пилат М.В. Інститути спільного інвестування України: аналіз сучасного стану та перспективи розвитку.....	184
Міщенко Р.О. Інтенсифікація кредитної діяльності для стимулювання інноваційно-інвестиційного середовища країни після воєнного стану.....	154		

CONTENTS**HISTORICAL SCIENCES****Bybik Kyrylo**

The Role of Bohdan Khmelnytskyi in the Construction of Ukrainian Statehood in the XVII Century.....1

Dovgalets Oksana

Numbers, social base and regional branches of all-russian parties in Transdniprian Ukraine.....7

Smorzhevska Oksana, Suslenko Kateryna

Images of Soviet people (representatives of the rear) in the USSR's posters during the German-Soviet war.....12

CULTURAL STUDIES**Vodyakhin Yehor**

Ukrainian theatrical culture of the end of the XIX – beginning of the XX century in the context of socio-cultural and ideological transformations.....19

Horova Vitaliia

Organizational and legal basis of musical leisure activities in Ukraine.....24

Klymova Kateryna, Doroshenko Kateryna

Traditional documentary science in Ukraine: current research vectors.....29

Roslova Mariia

Transformations of the magical consciousness in the western European cultures' history.....36

HISTORY OF ART**Drach Tamara**

Creative work of modern dance Ukrainian choreographer Oksana Lan.....43

SOCIOLOGICAL SCIENCES**Kovalchuk Inna**

Features of social support for elderly people in the conditions of war.....46

PHILOSOPHICAL SCIENCES**Bohatienkova Oleksandra, Zhyrun Viktoriia, Popil Daniil, Shpachynskyi Ihor**

The influence of music on the development of logical and mathematical intelligence in modern youth.....51

SOCIAL COMMUNICATIONS**Voronova Malvina**

A new perspective on the visual portrait of the ancient world: personality, memory, immortality.....57

PSYCHOLOGICAL SCIENCES**Lytvynova Larysa, Yehorova Veronika**

Influence of individual and personal characteristics of a person on the choice of the future profession of a psychologist.....64

Melnychuk Maiia, Reva Marina

Psychological features formation of addictive behavior adolescent and young youth.....70

Tarasova Valeriia

Methodology of studying characteristics of behavior in stressful situations of adolescents with an unreliable type of attachment.....73

AGRICULTURAL SCIENCES**Kalinka Andrii**

Optimization of efficiency of use of nutrients of feed for calves with different genotypes of a new population of meat komology simmental livestock in the conditions of the footland zone of the Carpathian region of Ukraine.....79

PEDAGOGICAL SCIENCES**Dubovyk Svitlana, Moroz Anhelina**

Organizational and methodological fundamentals of studying the section "Syntax" in primary school.....84

Ishchenko Mariia, Klopka Yuliia

Using interactive teaching aids at the English language lessons in higher maritime institutions.....89

Liakh Tetiana, Bhowmick Jugantor

Suffixation as a way for creation of Ukrainian medical terms: the experience of studying by foreign students.....93

Shymanska Vira

Effective methods of building a lexical competence in professionally-oriented oral communication of prospective ecologists.....97

PHILOLOGICAL SCIENCES**Komarnytskyi Yelysei**

The philosophy of the "lost life" of Archip Teslenko in the novel "The Black Apple" by Stepan Procyuk.....103

Perepelytsia Kyrylo

Formation of professionally oriented communicative training based on cognitive-systematizing development of the students' knowledge in a foreign language learning.....107

LAW SCIENCES**Vlasenko Anatoliy**

Legal responsibility for violations of forest legislation.....112

Saparova Anastasiia, Pastushenko Andrii Law enforcement in the system of notary bodies.....	116	Mishchenko Rafael Intensification of credit activity to stimulate the innovation and investment environment of the country after martial law.....	154
ECONOMIC SCIENCES			
Blashchuk-Devyatkina Natalia, Kazakova Olha State housing financing programs in Ukraine.....	123	Panchenko Nataliya, Balatska Vladyslava, Tatyanina Svitlana Innovations in banking activities in the mind of the military station.....	160
Vatamanyuk-Zelinska Ulyana, Nuriieva Victoriia Financial security of education expenditures in Ukraine.....	127	Saprykin Dmytro, Bokhan Alina Features of state sanction policy and state strategy in globalization.....	164
Havryliuk Viktoria Theoretical foundations and key principles of defining the essence of tax control.....	132	Sytynk Nataliya, Mykhailiuk Maryana Threats and risks of financial security insurance market of Ukraine in the conditions of war.....	169
Horelyk Daryna, Konelska Olha, Havryliuk Viktoriia Tax potential of amalgamated hromadas.....	138	Skoryk Maryna, Brukhal Vladyslav, Gorelyk Daryna Financial support of united territorial communities: problems and solutions.....	174
Zahidna Oksana, Darchuk Paulina The problem of financing preschool education in Ukraine.....	143	Skoryk Maryna, Chemerys Taisiia Analysis of the impact of a full-scale war on the state budget of Ukraine.....	179
Korbutiak Alina, Pryvalov Anton Enterprise profit management in modern economic conditions.....	149	Tataryn Nataliia, Pylat Marta Joint investment institutions of Ukraine: analysis of the current state and development prospects.....	184

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-5-117-18>

УДК 378.147

Лях Т.О.¹, Бхавмік Джугантор
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»**СУФІКСАЛЬНИЙ СПОСІБ ТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ МЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ:
ДОСВІД ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ**

Анотація. У статті розглянуто питання вивчення медичних термінів у контексті словотворення на заняттях української мови для іноземних студентів. Ознайомлення іноземних студентів із морфемною будовою медичних термінів сприяє більш продуктивному вивченню термінології, покращує розуміння студентами лексичного значення слова, розвиває комунікативні навички. Тому у пропонованому дослідженні висвітлено словотвірні шляхи формування медичних термінів, зокрема за допомогою суфіксів і суфіксoidів, у яких містяться ключові дериваційні характеристики медичних термінів. Систематизовано творення термінів за допомогою суфіксів, що є досить важливим для їх запам'ятовування та вживання іноземними студентами у певних комунікативних ситуаціях. Наголошено, що суфікси містять лексичне та морфемне значення слова.

Ключові слова: медичний термін, термінотворення, суфікс, суфіксoid, українська мова, іноземні студенти.

Liakh Tetiana, Bhowmick Jugantor
State Higher Educational Institution "Uzhhorod National University"**SUFFIXATION AS A WAY FOR CREATION OF UKRAINIAN MEDICAL TERMS:
THE EXPERIENCE OF STUDYING BY FOREIGN STUDENTS**

Summary. Medical terminology is a main part of scientific vocabulary. The medical field is actively developing, new scientific directions of work are emerging, and accordingly, new terms are coming up to denote medical concepts and realities. That is why there is a need for a study of medical terms, especially accordingly to the morphemic structure of the word. The medical terminology is the subject of many studies in Ukrainian and foreign linguistics, but the functioning and usage of the medical terms in a professionally-oriented approach to teaching Ukrainian for foreign students of medical specialties has been little studied, and that determines the relevance of this topic. It has been found the meaning of scientific thoughts concerning the role of professional approach to teaching Ukrainian as the foreign language. The studying of the medical terms helps foreign students to acquire professional speech skills. The article examines the issue of studying medical terms in Ukrainian language classes for foreign students in the context of word creation, which contributes to a more productive study of medical terminology. Acquainting foreign students with the morpheme structure of a word contributes to a deeper understanding of the lexical meaning of the term, which develops students' communication skills. An article explores the ways of formation of the medical terms, in particular with the help of suffixes and suffixoids. The suffix is considered as one of the most productive morphological ways of creating of medical terms. Productive ways of formation of the medical terms using suffixes are systematized, which is quite important for students to remember terms and use them in certain communicative situations. The morpheme, in particular suffix, is identified as part of the term, the functions of the morpheme are effected only as the corresponding constituent functions of the word as a whole. For instance, the meaning inflammation is built up by means of the grammatical suffix -ит- (синусит, отит, дерматит). The suffixes express the specificational part of the meaning of the medical term; the specifications being of lexical and grammar character that facilitates the studying of the medical terms by foreign students.

Keywords: medical terms, term formation, suffix, suffixoids, Ukrainian language, foreign students.

Постановка проблеми. Одним із компонентів змісту навчання іноземних студентів української мови є здатність розуміти висловлювання, а також використовувати інформацію під час спілкування у професійній сфері. Знання української медичної термінології іноземними студентами медичних спеціальностей розширює їхні комунікативні навички на професійному рівні, що є надзвичайно важливо, адже клінічні заняття із фахових дисциплін, медичну практику, а подекуди й інтернатуру вони проходять на базі українських лікарень, тому для спілкування з українськими колегами та пацієнтами необхідні навички комунікації в певних професійних ситуаціях. Крім цього, вивчення термінів та їх значення також пов'язано з опануванням медицини, формуванням навичок самостійно розширювати горизонт отриманих знань через читання фахової літератури тощо. Відтак, для збагачення словникового запасу, ко-

трий відноситься як до соціокультурної, так і професійної сфери, важливе значення також відіграє вивчення морфемної будови слова.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання, пов'язані з аналізом термінів з погляду їх словотвору, семантики та мотивації, вже вивчали мовознавці О. Материнська, Л. Червінська, М. Вашуленко, С. Дорошенко, В. Горпинич, Т. Біленька, Т. Горбунцова, П. Тофанчук та ін.

Визначення певних особливостей творення українських медичних термінів, які найчастіше обумовлені провідною роллю інтернаціональних словотвірних формантів греко-латинського походження у формуванні медичної терміносистеми, стало об'єктом уваги О. Самойленко. На думку дослідниці, «основними особливостями сучасної української медичної термінології є широке використання афіксoidації як способу творення нових слів, та розповсюдження синонімії як на морфем-

¹ ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7913-3468>

ному рівні, так і на лексичному, а також калькування російської медичної термінології, що призводить до активного функціонування симулякрів у сучасній українській термінології» [10, с. 111].

А.В. Ткач досліджує принципи організації сучасної української медичної термінології на лексико-семантичному та словотвірному-структурному рівнях, наголошуючи, що «будь-який медичний термін є елементом відповідної мікротерміносистеми». Кожен термін, на думку дослідника, «займаючи місце у відповідній мікротерміносистемі, перебуває у фіксованих родо-видових або інших зв'язках з іншими її термінами. З іншого боку, терміни різних мікротерміносистем перебувають у взаємозв'язку між собою, що відображає тенденцію до прогресу» [13, с. 247].

Розвиток і становлення сучасної української медико-клінічної термінології став предметом дослідження Н. Місник. Дослідниця справедливо відзначає, що терміносистема періоду 90-і рр. ХХ ст. – поч. ХХІ ст. позначена процесами її перегляду, відродження та упорядкування з дотриманням чітких концептуальних засад у термінотворенні та терміновживанні, зокрема «відновлення органічних для української мови словотвірних моделей (стисний біль, жарознижувальний засіб, завідувач відділення тощо)» [7, с. 202].

Вищезазначені зауваги є цінними у процесі розробки методики викладання та вивчення іноземними студентами української медичної термінології у зв'язку з морфемною будовою слова, адже творення термінів-слів безпосередньо пов'язують із загальними законами словотвору української мови [9, с. 167].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Вивчення та засвоєння іноземними студентами медичної термінології передбачає розуміння семантики представленої лексики. Відтак, значення медичного терміна тісно пов'язане з його словотворенням, морфемною будовою, розуміння якої сприяє кращому запам'ятовуванню, розумінню та використанню термінів у певному контексті чи комунікативній ситуації.

Мета статті полягає у з'ясуванні суфіксального способу творення українських медичних термінів у контексті вивчення будови слова і словотвору на заняттях української мови як іноземної, виокремлення основних найбільш продуктивних суфіксів і суфіксоїдів щодо опанування іноземними студентами-медиками навиків фахового мовлення.

Медичні терміни насамперед фіксують тлумачні словники медичної термінології. Ілюстративний матеріал, представлений медичними термінами, було відібрано із словника: Литвиненко Н.П., Місник Н. В. Тлумачний словник медичних термінів. Київ – Ірпінь: ВТФ «Перун», 2010.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ознайомлення іноземних студентів із морфемною будовою слова в українській мові сприяє розвитку розуміння лексичного значення слова, що у свою чергу розвиває комунікативні навички студентів. Особливо це стосується медичної термінології.

Термін – «слово або словосполучення, що означає чітко окреслене спеціальне поняття якої-небудь галузі науки, техніки, мистецтва, суспільного життя тощо; слово або вислів, що вживається в тому чи іншому середовищі, на певній території,

людьми певного фаху» [12, с. 87]. Термін є відображенням певного фахового поняття і має певну когнітивну функцію. Сучасна медична термінологія – явище досить неоднорідне за своїм складом і функціональністю. З одного боку, медичні терміни слугують для обміну інформації у професійній сфері, а з іншого – ядро цих слів відображає особливості національної мовної картини світу. Як відомо, медична термінологія є одним із найдавніших лексичних шарів української мови, тому відображає основні способи словотворення.

За своєю структурою медичні терміни поділяють на прості (плече, лікоть, передпліччя, кисть, таз, сідниці, стегна, коліна, гомілки, стопи, насичення), складні (крововилив, крилоподібний, мікроскопія, внутрішньочеревний) та складені або словосполучення (верхні кінцівки, нижні кінцівки) [8, с. 15].

Терміни зазвичай утворюються кількома способами: I. Морфологічні способи творення; II. Синтаксичний спосіб: утворення стійких терміносполучень (на основі словосполучення), які являють собою дво- та багатоконпонентні терміни. III. Семантичні способи: 1) метафора та метонімія; 2) епонімія. IV. Морфолого-синтаксичний спосіб: субстантивізація, адвербіалізація тощо. В якості продуктивного способу термінотворення та поповнення термінологічної системи виокремлюють також запозичення термінів з інших мов [3, с. 24].

Найбільш продуктивний спосіб утворення медичних термінів – морфологічний, що включає: 1) афіксальні способи (афіксація); 2) безафіксальні способи; 3) осново- та словоскладання; 4) аббревіація.

При вивченні морфемної будови слова, зокрема й творення медичних термінів, студенти насамперед повинні розуміти поняття «словотвір» (1. Розділ науки про мову, що вивчає творення нових слів на основі наявних у словниковому складі, які мотивують похідні утворення; вчення про будову похідних слів, про засоби і способи їх творення; 2. Процес (або результат) творення нових слів на основі однокореневих слів або словосполучень за певними моделями і закономірностями, які існують у мові [1, с. 273, 274]) і «морфема» (найменша неподільна значуща одиниця мови, яка виступає як носій певного лексичного чи граматичного значення слова і регулярно відтворюється відповідно до моделей цієї мови [1, с. 137]).

Мовознавець М. Кочерган відзначає «міжрівневі зв'язки» словотвору, його «проміжний рівень»: «Словотвірний рівень міститься між морфологічним і лексико-семантичним основними рівнями. Суть міжрівневих зв'язків тут полягає в тому, що основна одиниця морфологічного рівня – морфема – використовується для творення одиниць лексико-семантичного рівня – слів (лексем)». Крім цього, вчений звертає увагу на зв'язок між словотвором і синтаксисом, коли «утворення складних слів, як правило, зводиться до згортання словосполучення в єдине слово (*косий кут* – > *косокутник* «предмет, що має косі кути», *другий курс* –> *другокурсник* «студент, який навчається на другому курсі»)» [5, с. 283]. Зв'язок словотвору з різними рівнями мови дає можливість використовувати його при вивченні частин мови, синтаксису, а також для кращого запам'ятовування студентами медичної термінології.

Важливо пояснити студентам основні поняття словотвору: непохідне й похідне слово; твірне слово, твірна основа; словотворчий засіб; словотвірний ланцюжок; словотвірне гніздо; словотвірне значення; словотвірна мотивація, а також основні способи словотворення (афіксальний, безафіксний, основоскладання) [2].

Розуміння студентами особливостей українського словотвору допомагає краще зрозуміти значення слів, котрі використовуються як у нейтральних текстах, так і у професійній сфері. Крім цього, словотвір поєднує граматичне та лексичне значення слова. Вивчення дериваційних особливостей українських медичних термінів дає змогу краще зрозуміти їхню специфіку. Відтак, студенти зможуть не лише легше запам'ятовувати терміни, а й навіть утворювати нові мотивуючі слова.

У методиці викладання української мови як іноземної у процесі вивчення медичної термінології слід розрізняти моделі словотворення клінічних термінів. В.В. Малахова та О.В. Самойленко зауважують, що в україністиці на позначення таких словотвірних елементів використовують поняття «афіксоїд», які залежно від позиції у слові поділяються на «префіксоїди» та «суфіксоїди» [6, с. 113]. Чимало українських медичних термінів утворено афіксальним способом за допомогою грецьких та латинських афіксів.

Актуальним у вивченні дериваційних особливостей українських медичних термінів є суфіксальний спосіб творення, адже греко-латинські суфікси та відповідні суфіксоїди в українській мові є досить систематизованими та концептуальними, вносять конкретизацію по відношенню до значення, яке транслює корінь, і можуть змінювати граматичну категорію терміна [3, с. 24]. Суфіксація є поширеним явищем, однак кількість суфіксів, використуваних у цьому процесі, порівняно невелика [4, с. 123].

Розглянемо найбільш актуальні суфікси, які мають досить високу частотність у творенні українських медичних термінів. Одним із таких є суфіксоїд *-itis* = *-um*, *-im*, що вказує на хворобу запального характеру. Як правило, цей суфіксоїд додається до терміноелемента, що означає частину тіла, тканину чи орган, і таким чином утворюється термін, що має значення «патологічний стан» або «симптом»: *гастрит* (запалення шлунка), *синусит* (запалення придаткових пазух носа), *дерматит* (запалення шлунка), *стоматит* (запалення ротової порожнини) тощо. Можна також привести приклад інших словотвірних моделей, в яких використовуються інші суфікси на позначення захворювання чи відхилення від норми: *гастроптоз* (гастро- з гр. «gaster», «gastri» – шлунок + птоз – із гр. «-ptosis» – опущення – опущення шлунка), *кардіомегалія* (кардіо з гр. «cardio» + мегалія з гр. «megas», «megalos», «megalia» – великий, збільшений – значне збільшення розмірів і маси серця), *кардіоміопатія* (кардіо з гр. «cardio» + міо з гр. «mys», «mu» – м'яз + патія з гр. «patos» > – хвороба – патологічні зміни серцевого м'яза). Суфікс *-ом(а)* вживається при творенні термінів, що позначають пухлинні утворення: *аутосома*, *бластома*, *глаукома*, *лейкома*, *саркома*, *туберкулома* тощо.

Частовживаним суфіксом на позначення результату процесу в медицині є іншомовний суфікс *-ація*

(*-ізація*): *госпіталізація* (госпіталь + ація), *операція* (оперувати + ація). На позначення процесів до дієслівних основ також додається суфікс *-ння*: *запалили* – *запалення*, *знекровити* – *знекровлення*.

Суфіксоїд *-томія* (*-ектомія*) передає значення *видалення*, наприклад: *тонзилотомія* – *видалення мигдалин*, *апендектомія* – *видалення апендиксу*, *артеріектомія* – *видалення артерії*; компонент *-метрія* означає *вимірювання* чогось (*термометрія*) тощо.

Досить продуктивним при творенні медичних термінів є суфікси на позначення суб'єктивної оцінки *-ок*, *-к(а)*, ускладнені формантами *-ов*, *-оч*, *-еч*, *-ик*, *-ян*, та суфікс *-ець*. За їх допомогою від іменних основ утворені терміни на позначення органів: *клубочок*, *мозочок*, *шлуночок*, *мішечок*, *канатик*, *вузлик*, *кристалик*, *мізинець*, *зубець*, *гребінець*; *гомілка*, *голівка/головка*, *сітківка* тощо.

Терміни-прикметники творяться здебільшого за допомогою суфіксів *-н*-, *-ов*-: *інфекція* – *інфекційний*, *кістка* – *кістковий*.

Суфікс *-ість* додається до прикметникових основ на позначення властивостей: *кволий* – *кволисть*, *нервовий* – *нервовість*.

Для позначення різних речовин, лікарських препаратів, хімічних сполук у медичній термінології широко представлена словотвірна модель із суфіксами *-ин/-ін/-ін*: *аспирин*, *нуклеїн*, *кокаїн*, *протеїн*, *туберкулін* тощо. Ці суфікси приєднуються, як правило, до основ іншомовного походження.

Словотвірний тип з суфіксом *-лог-* представлений в медичній термінології численною групою термінів-назв осіб за фаховими ознаками: *офтальмолог*, *невролог*, *психолог*, *кардіолог*, *отоларинголог*, *онколог*, *гінеколог* тощо. Усі терміни цієї групи співвідносяться з іменниками на *-логі(я)*, що становлять назви наукових дисциплін, їхніх розділів та частин: *патологія*, *офтальмологія*, *неврологія*, *психологія*, *кардіологія*, *гінекологія* тощо.

Висновки. Знання і вміння використовувати медичну термінологію на практиці є важливою частиною навчання іноземних студентів-медиків. Вивчення словотвору медичної термінології сприяє ефективній презентації її семантики. Ознайомлення іноземних студентів із морфемною будовою терміна покращує розуміння лексичного значення слова, розвиває комунікативні навички. Тому дуже важливо, щоб студенти засвоїли словотвірні шляхи формування медичних термінів, зокрема за допомогою суфіксів і суфіксоїдів, у яких містяться ключові дериваційні характеристики. У процесі вивчення медичних термінів у контексті українського словотвору іноземні студенти не лише розуміють і запам'ятовують нову лексику, а й осмислюють медичну термінологію як систему. Вивчення словотворчих моделей дає можливість іноземному студенту збагачувати словниковий запас, сприяє розумінню лексико-граматичних зв'язків у мові та активному оволодінню мовою спеціальності, формуванню термінологічної компетенції.

Подальше вивчення термінотворення на заняттях української мови для іноземних студентів медичних спеціальностей вважаємо перспективним напрямом науково-педагогічних досліджень, також слід продовжити розробляти відповідний комплекс вправ і завдань для практичного застосування.

Список літератури:

1. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів. Київ, 1985. 360 с.
2. Горпинич В.О. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфонологія. Київ, 1999. 207 с.
3. Дев'ятко Ю.С. Дериваційна характеристика медичних термінів (на матеріалі стоматологічних текстів). *Вісник Одеського національного університету. Філологія*. 2019. Т. 24. № 1(19). С. 21–28.
4. Копіца Є.П. Термінотворення в українській терміносистемі. *Наука і освіта*. 2005. № 3-4. С. 125–129.
5. Кочерган М.П. Загальне мовознавство : підручник. Київ : Видавничий центр «Академія», 2003. 464 с.
6. Малахова В. В., Самойленко О.В. Афіксоїдальні утворення у медичній термінології сучасної української мови : *Матеріали ІХ Міжнародної наукової конференції «Лексико-граматичні інновації в сучасних слов'янських мовах»*. 2019. С. 112–114.
7. Місник Н.В. Історія становлення української медичної термінології. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 9 : Сучасні тенденції розвитку мов*. 2001. № 5. С. 199–203.
8. Основи медичної термінології : посібник з української мови для студентів-іноземців / укл. Г.П. Краєвська, Ю.В. Кукуруза, О.М. Дудник. Вінниця, 2013. 32 с.
9. Панько Т.І., Кочан І.М., Мацюк Г.П. Українське термінознавство : підручник. Львів : Світ, 1994. 216 с.
10. Самойленко О.В. Особливості української медичної термінології. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Вип. 13. Т. 1. С. 108–111.
11. Самолисова О., Ніколаєва А. *Поняття «термінологія» та деякі аспекти українського медичного термінотворення. Українська термінологія і сучасність*. Київ : КНЕУ, 2005. Вип. VI. С. 201–204.
12. Словник української мови: в 11 томах. 1979. Т. 10.
13. Ткач А.В. Сучасна українська медична термінологія: проблеми та перспективи розвитку. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки*. 2010. Вип. 23. С. 247–252.

References:

1. Hanych D.I., Oliinyk I.S. (1985) Slovyk lnhvistychnykh terminiv [Dictionary of linguistic terms]. Kyiv, 360 p.
2. Horpynych V.O. (1999) Suchasna ukrainska literaturna mova. Morfemika. Slovtvir. Morfonolohiia [Modern Ukrainian literary language. Morphemics. Word work Morphonology]. Kyiv, 207 p.
3. Deviatko Yu.S. (2019) Deryvatsiina kharakterystyka medychnykh terminiv (na materialy stomatolohichnykh tekstiv) [Derivative characteristics of medical terms (based on the texts related to dentistry)]. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu. Filolohiia – Bulletin of Odessa National University. Philology*, t. 24, no. 1(19), pp. 21–28.
4. Kopitsa Ye.P. (2005) Terminotvorennia v ukrainskii terminosystemi [Terminology creation in the Ukrainian terminology system]. *Nauka i osvita – Science and education*, no. 3-4, pp. 125–129.
5. Kocherhan M.P. (2003) Zahalne movoznavstvo: pidruchnyk [General linguistics: a textbook]. Kyiv : Vydavnychiy tsentr "Akademiia", 464 p.
6. Malakhova V.V., Samoilenko O.V. (2019) Afiksoidalni utvorennia u medychnii terminolohii suchasnoi ukrainskoi movy [Affixoid formations in the medical terminology of the modern Ukrainian language]: *Materialy IX Mizhnarodnoi naukovoї konferentsii "Leksyko-hramatychni innovatsii v suchasnykh slovianskykh movakh" – Materials of the IX International Scientific Conference "Lexico-grammatical innovations in modern Slavic languages"*, pp. 112–114.
7. Misnyk N.V. (2001) Istoriia stanovlennia ukrainskoi medychnoi terminolohii [The history of the formation of Ukrainian medical terminology]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova. Serii 9: Suchasni tendentsii rozvytku mov – Scientific journal of the National Pedagogical University named after M.P. Drahomanova. Series 9: Modern trends in language development*, no. 5, pp. 199–203.
8. Osnovy medychnoi terminolohii: posibnyk z ukrainskoi movy dlia studentiv-inozemtsiv (2013) [Basics of medical terminology: Ukrainian language guide for foreign students] / uкл. H.P. Kraievskia, Yu.V. Kukuruzia, O.M. Dudnyk. Vinnytsia, 32 p.
9. Panko T.I., Kochan I.M., Matsiuk H.P. (1994) Ukrainske terminoznavstvo: pidruchnyk [Ukrainian terminology: textbook]. Lviv: Svit, 216 p.
10. Samoilenko O.V. (2022) Osoblyvosti ukrainskoi medychnoi terminolohii [Peculiarities of Ukrainian medical terminology]. *Zakarpatski filolohichni studii – Transcarpathian Philological Studies*, vol. 13, t. 1, pp. 108–111.
11. Samolysova O, Nikolaieva A. (2005) Poniattia «terminolohiia» ta deiki aspekty ukrainskoho medychnoho terminotvorennia [The concept of "terminology" and some aspects of Ukrainian medical terminology]. *Ukrainska terminolohiia i suchasnist – Ukrainian terminology and modernity*, vol. VI, pp. 201–204.
12. Slovyk ukrainskoi movy (1979): v 11 tomakh [Dictionary of the Ukrainian language: in 11 volumes], t. 10.
13. Tkach A.V. (2010) Suchasna ukrainska medychna terminolohiia: problemy ta perspektyvy rozvytku [Modern Ukrainian medical terminology: problems and prospects for development]. *Naukovi pratsi Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohienka. Filolohichni nauky – Scientific works of Kamianets-Podilskyi National University named after Ivan Ohienko. Philological sciences*, vol. 23, pp. 247–252.

контролю та не розтягувати його надовго. Один з показників, яким характеризується стан ресурсного забезпечення, – це вартість збору ста грошових одиниць податків. Розрахунок цього показника є співвідношення витрат бюджету на функціонування контролюючого органу у сфері оподаткування до обсягу надходжень бюджету від податків і зборів, що контролює цей орган [5, с. 15].

Про системність поняття «податкового контролю» говорить і В.В. Пухальський, оскільки податковий контроль є невід'ємною складовою податкової системи (підсистеми), що включає взаємопов'язані елементи, які забезпечують її стійке функціонування та вирішення поставлених завдань, інститути й механізми, нормативно-правову базу, економічні відносини, органи (суб'єкти), які здійснюють податковий контроль, форми та методи його організації [13, с. 34].

На системності поняття «податковий контроль» наголошує і А.П. Червоніченко, і з його слів це проявляється у тісній взаємодії та нерозривній єдності між контролюючим та підконтрольним суб'єктами, предметом контролю, об'єктами і контрольними діями для досягнення основної мети контролю – поповнення бюджетів різних рівнів та державних цільових фондів [15, с. 88]. Науковець виділяє п'ять складових системи податкового контролю – рис. 2.

До контролюючого суб'єкту (суб'єкт контролю) науковцем віднесено орган (органи) контролю, які, згідно з чинним законодавством, мають повноваження здійснювати цей контроль (податкові органи різних рівнів, митні органи, установи Пенсійного фонду) та якими спрямовуються контрольні дії на діяльність фізичних чи юридичних осіб – платників певних податків – з метою реалізації основної функції податків – наповнення бюджетів усіх рівнів та державних цільових фондів.

Підконтрольним суб'єктом (суб'єкт контролю) виступають фізичні чи юридичні особи – платники податку, на результати фінансово-господарської діяльності яких зорієнтовано контрольні дії та спрямовано вимоги чинного законодавства щодо встановлення відповідності показників, на підставі яких визначаються та відображаються у звітності дані про розміри певних податків до

сплати та про фактичну сплату за відповідний звітний період [15, с. 89].

Об'єктом контролю є відповідні об'єкти оподаткування платників податків, які визначено чинним законодавством (прибуток, доходи, обороти з реалізації, обсяги реалізації, митна вартість тощо), а також результат фінансово-господарської діяльності підконтрольного суб'єкта за період, що підлягає контролю.

Предметом контролю визначено задокументовані та відображені в податковому обліку й звітності результати фінансово-господарської діяльності підконтрольного суб'єкта за відповідний період, які підпадають під контроль (перевірку) у зв'язку зі справлянням податків та на які спрямовуються контрольні дії.

Контрольні дії визначаються як заходи, які здійснюються контролюючим суб'єктом з метою встановлення відповідності показників податкової звітності контрольованого платника податку (підконтрольного суб'єкта) вимогам чинного законодавства з оподаткування тими податками, які є предметом перевірки за певний період господарської діяльності, а також здійснення інших заходів, безпосередньо пов'язаних з виконанням платником своїх податкових зобов'язань (наприклад, постановка на облік в органах податкової служби, складання й подання податкової звітності тощо) [15, с. 89].

Контроль у сфері оподаткування, як і будь-який інший вид правозастосовної діяльності, базується на певній сукупності принципів, які складають свого роду правову базу, якою визначається ефективне виконання органами податкового контролю своїх прямих функцій. Цими принципами повинні керуватися уповноважені органи в процесі реалізації ними контрольних заходів. Принципи податкового контролю можна визначити «як базові правові положення, що визначають організацію та ефективне здійснення податкового контролю, якими повинні керуватися суб'єкти податкового контролю при здійсненні ними контрольних заходів у сфері оподаткування» [13, с. 35].

У науковій інтерпретації Л. Товкуна принципи податкового контролю становлять базові положення, які є імперативними та загальнообов'язковими і складають основний зміст податкового контролю [14, с. 750].

Рис. 2. Складові податкового контролю

Свою чергою А.П. Миколаєць характеризує принципи податкового контролю як «основні положення, що визначають сутність та підґрунтя процесу податкового контролю, а також правила, покладені в основу його здійснення податковими органами» [9, с. 77].

У науковій літературі різні автори розглядають кілька груп принципів, це:

– загально правові (юридична рівність, дотримання прав платника податків, гласність, відповідальність, захист прав платників податків);

– загально управлінські принципи (планованість, систематичність, економічна доцільність, регулярність, ефективність, превентивність);

– спеціальні принципи (загальність, єдність, територіальність, конфіденційність, відшкодування шкоди).

У чинному законодавстві про податки і збори, на жаль, відсутні нормативно встановлені принципи, яким має відповідати податковий контроль, тому наразі нормативне встановлення принципів податкового контролю залишається об'єктивною потребою.

У теорії оподаткування також відсутній єдиний підхід до визначення функцій податкового контролю. З метою проведення аналізу ефективності податкового контролю А.П. Чередніченком виділено такі його функції – аналітична, управлінська, нормативна, координаційна, профілактична та як прогнозування [15, с. 90].

З позиції М.І. Мельник та І.В. Лещух, податковий контроль виконує інформативну, профілактичну та коригуючу функції. Інформативна функція полягає в отриманні контролюючим органом інформації про вчинене правопорушення для вжиття необхідних заходів стосовно усунення негативних ефектів та недопущення їх в майбутньому. Профілактична функція передбачає міри матеріальної або моральної мотивації, спрямовані на недопущення девіантної податкової поведінки. Щодо коригуючої функції податкового контролю, то вона полягає у можливості внести необхідні корективи як у податкові зобов'язання платника податку, так і у пропозиції відповідних змін до нормативного забезпечення оподаткування з врахуванням дієвості або недієвості певних норм податкового законодавства [8, с. 128].

О.О. Яковенко зауважує, що найважливішими функціями податкового контролю є фіскальна

та розподільна. «Фіскальна функція є основною функцією оподаткування, за допомогою якої реалізується головне призначення податків: формування і мобілізація фінансових ресурсів держави, а також акумулювання в бюджеті коштів для виконання загальнодержавних чи цільових державних програм. Розподільна (соціальна) функція податків складається в перерозподілі суспільних доходів між різними категоріями населення. Через оподаткування досягається підтримка соціальної рівноваги шляхом зміни співвідношення між доходами окремих соціальних груп з метою згладжування нерівності між ними. Іншими словами відбувається передача засобів на користь більш слабких і незахищених категорій громадян за рахунок покладання податкового тягаря на більш сильні категорії платників» [17, с. 12].

У свою чергу, поряд з традиційно вживаними функціями податкового контролю, О. Шевчук акцентує увагу і на таких його специфічних функціях, як політико- і безпекозабезпечуюча. За його словами: «Сутність першої полягає в реальному впливі податкового контролю на реалізацію фінансової, грошово-кредитної, бюджетної і податкової політик, а другої – на забезпечення фінансової безпеки держави та її регіонів, а також національної безпеки в цілому» [16, с. 105].

Таким чином, принципи та функції податкового контролю визначають організацію та ефективне його здійснення.

Висновки. Податковий контроль є основним елементом державного контролю. На законодавчому рівні його визначено як систему заходів, що вживаються контролюючими органами та координуються центральним органом виконавчої влади, та якою забезпечується формування та реалізація державної фінансової політики з метою контролю правильності нарахування, повноти і своєчасності сплати податків і зборів, а також дотримання законодавства з питань регулювання обігу готівки, проведення розрахункових та касових операцій, патентування, ліцензування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи. Податковий контроль також є системою, до якої входять організаційна та інформаційна інфраструктура, методологічна база, нормативно-правове забезпечення та ресурсна підтримка.

Список літератури:

1. Безпалова О.І. Адміністративно-правовий механізм реалізації правоохоронної функції держави : монографія. Харків : ХНУВС, 2014. 544 с.
2. Буглаєва О.Ю. Податковий контроль: теоретичний аспект. *Наукові праці НДФІ*. 2014. № 4 (49). С. 18–22.
3. Васюк Ю.М. Податковий контроль в умовах реформ в Україні. *Аспекти публічного управління*. 2015. № 3. С. 27–36.
4. Демченко О.П. Оцінка ефективності податкового контролю. *Приазовський економічний вісник*. 2019. № 4 (15). С. 253–257.
5. Жигаленко О. В. Ефективність податкового контролю в Україні : автореф. дис. ... канд. екон. наук. Київ, 2009. 24 с.
6. Конституція України від 28.06.1996 р. за № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр#Text>
7. Маринів Н. А. Податковий контроль як складник фінансового контролю: публічно-правовий аспект. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2017. № 5/2. С. 86–91.
8. Мельник М.І., Лещух І.В. Податковий контроль в Україні: проблеми та пріоритети підвищення ефективності : монографія. Львів : ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долішнього НАН України», 2015. 330 с.
9. Миколаєць А.П. Податковий контроль: теоретичні засади і практика застосування в умовах реформування економіки України. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2016. № 12. С. 76–79.
10. Найдено О.Є. Податковий контроль : монографія. Харків : ХНЕУ, 2012. 224 с.

11. Пасько Т. Поняття, правові ознаки та види податкових перевірок в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 7. С. 243–248.
12. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. за № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2755-17>
13. Пухальський В.В. Теоретичні аспекти податкового контролю. *Молодий вчений*. 2022. № 1 (101). С. 32–36.
14. Товкун Л.В. До питання про принципи податкового контролю. *Форум права*. 2017. № 3. С. 749–752.
15. Чередніченко А.П. Податковий контроль в умовах трансформаційної економіки України : монографія. Київ : ТОВ «Аспект-Поліграф», 2005. 204 с.
16. Шевчук О.А., Конев В.В. Проблеми організації роботи державної фіскальної служби та її територіальних органів як суб'єктів податкового контролю. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2019. № 1. С. 101–106.
17. Яковенко О.О. Місце податкового контролю в податковому процесі. *Митна справа*. 2018. № 2. С. 22–26.

References:

1. Bezpalova O.I. (2014) Administratyvno-pravovyi mekhanizm realizatsii pravookhoronnoi funktsii derzhavy: monohrafiia [Administrative and legal mechanism of implementing the law enforcement function of the state: monograph]. Kharkiv: KhNUVS, 544 p.
2. Buhlaieva O.Yu. (2014) Podatkovyi kontrol: teoretychnyi aspekt [Tax control: theoretical aspect]. *Naukovi pratsi NDFI*, no. 4 (49), pp.18–22.
3. Vasiuk Yu.M. (2015) Podatkovyi kontrol v umovakh reform v Ukraini [Tax control in the conditions of reforms in Ukraine]. *Aspekty publichnoho upravlinnia*, no. 3, pp. 27–36.
4. Demchenko O.P. (2019) Otsinka efektyvnosti podatkovooho kontroliu [Assessment of the effectiveness of tax control]. *Pryazovskiy ekonomichnyi visnyk*, no. 4 (15), pp.253–257.
5. Zhyhalenko O.V. (2009) Efektyvnist podatkovooho kontroliu v Ukraini: avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk [Effectiveness of tax control in Ukraine: autoref. thesis ... candidate economy of science]. Kyiv, 24 p.
6. Konstytutsiia Ukrainy vid 28.06.1996 r. za № 254k/96-VR [Constitution of Ukraine dated 28.06.1996 under № 254k/96-VR]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr#Text> (accessed 29 April 2023).
7. Maryniv N.A. (2017) Podatkovyi kontrol yak skladnyk finansovoho kontroliu: publichno-pravovyi aspekt [Tax control as a component of financial control: public and legal aspect]. *Visegrad Journal on Human Rights*, no. 5/2, pp. 86–91.
8. Melnyk M.I., Leshchukh I.V. (2015) Podatkovyi kontrol v Ukraini: problemy ta priorityty pidvyshchennia efektyvnosti: monohrafiia [Tax control in Ukraine: problems and priorities of efficiency improvement: monograph]. Lviv: DU "Instytut rehionalnykh doslidzhen im. M.I. Dolishnoho NAN Ukrainy", 330 p.
9. Mykolaiets A.P. (2016) Podatkovyi kontrol: teoretychni zasady i praktyka zastosuvannia v umovakh reformuvannia ekonomiky Ukrainy [Tax control: theoretical principles and practice of application in the conditions of reforming the economy of Ukraine]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, no. 12, pp.76–79.
10. Naidenko O.Ye. (2012) Podatkovyi kontrol: monohrafiia [Tax control: monograph]. Kharkiv: KhNEU, 224 p.
11. Pasko T. (2020) Poniattia, pravovi oznaky ta vydy podatkovykh perevirok v Ukraini [Concepts, legal features and types of tax audits in Ukraine]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*, no. 7, pp. 243–248.
12. Podatkovyi kodeks Ukrainy vid 02.12.2010 r. za № 2755-VI [Tax Code of Ukraine dated December 2, 2010 under № 2755-VI]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2755-17> (accessed 29 April 2023).
13. Pukhalskyi V.V. (2022) Teoretychni aspekty podatkovooho kontroliu [Theoretical aspects of tax control]. *Molodyi vchenyi*, no. 1 (101), pp.32–36.
14. Tovkun L.V. (2012) Do pytannia pro pryntsyppy podatkovooho kontroliu [On the question of the principles of tax control]. *Forum prava*, no. 3, pp.749–752.
15. Cherednichenko A.P. (2005) Podatkovyi kontrol v umovakh transformatsiinoi ekonomiky Ukrainy: monohrafiia [Tax control in the conditions of the transformational economy of Ukraine: monograph]. Kyiv: TOV "Aspekt-Polihraf", 204 p.
16. Shevchuk O.A., Koniev V.V. (2019) Problemy orhanizatsii roboty derzhavnoi fiskalnoi sluzhby ta yii terytorialnykh orhaniv yak subiektiv podatkovooho kontroliu [Problems of organizing the work of the state fiscal service and its territorial bodies as subjects of tax control]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, no. 1, pp. 101–106.
17. Yakovenko O.O. (2018) Mistse podatkovooho kontroliu v podatkovomu protsesi [The place of tax control in the tax process]. *Митна справа*, no. 2, pp. 22–26.